

Як писати зі смаком

(Курт Воннегут)

Репортери газет та технічні письменники навчені не розкривати майже нічого про себе у власних творах. Саме через це їх вважають найдивакуватішими з-поміж письменників. Інші ж фанати чорнильних спроб охоче підіймають завісу свого життя для читачів. Ця відвертість, випадкова або навмисна, і є елементом стилю.

Вона дає зрозуміти читачам, з ким вони збираються провести свій час. Від неї залежить, чи здасться автор неосвіченим або ж навпаки обізнаним, нетямущим або ж кмітливим, нечесним або ж порядним, похмурим або ж грайливим і т.д.

Чому вам слід дослідити власний стиль письма та покращити його? Зробіть це, бо, щоб ви не писали, це свідчить про повагу до свого читача. Якщо ви абияк дбаєте про вираження своїх думок, ваші читачі безумовно відчують недбалість у вашому ставленні до них. Вони охрестять вас зарозумілим або бовдуром, чи щонайгірше — вони припинять вас читати.

Якщо ви не знаєте, що цікаво, а що ні, — це вас згубить. Чи не криється ваше вподобання або неприязнь до письменника головним чином у тому, що саме він обирає показати вам або про що змушує замислитися? Чи захоплювалися ви коли-небудь невігласом, бо він майстерно грав зі словами? Ніколи.

Отже, ваш неповторний стиль має починатися з ідей у вашій голові.

1. Знайдіть тему, яка вас цікавить

Знайдіть тему, яка вас цікавить і яка, на вашу думку, зацікавить інших. Саме ця щира зацікавленість, а не лавірування словами, стане незрівняним та звабливим елементом вашого стилю.

Я не закликаю вас до створення роману, хоча, між іншим, мені б не було шкода, якщо б ви написали принаймні один, підґрунтям для якого послугувало б те, що збуджує вашу цікавість. Звернення до мера стосовно вибоїни перед вашим будинком або любовний лист дівчині, яка мешкає по сусідству, теж підійде.

2. Не пишіть нісенітниці, які не мають жодної мети

Тут навіть не треба «розтікатися мислю по древу».

3. Не ускладнюйте

Це стосується формулювань. Пам'ятайте, що двоє найкращих майстрів слова, Вільям Шекспір та Джеймс Джойс, використовували майже дитячі фрази задля вираження найглибших думок. «Бути чи не бути?» — запитує шекспірівський Гамлет. Найдовше слово складається з чотирьох літер. Джойс, маючи грайливий настрій, міг створити вигадливе та розкішне речення, немов кольє для Клеопатри. Однак моє улюблене речення в його оповіданні «Евеліна» таке: «Вона була втомлена». У цей момент розповіді ніякі інші слова не змогли б розчулити читача так, як ці три.

Простота формулювань не лише гідна поваги — вона священна. Біблія розпочинається реченням, на яке вистачить майстерності і у чотирнадцятирічного підлітка: «Спочатку Бог створив небо та землю».

4. Скорочуйте сміливіше

Можливо, ви також здатні створити «кольє для Клеопатри», але ваше красномовство має слугувати ідеям у вашій голові. Послугуйтеся правилом: яким би чудовим не було б речення, якщо воно не висвітлює тему з нового та корисного боку, його необхідно закреслити.

5. Звучіть природньо

Найприродніший стиль письма пов'язаний з усним мовленням, яке ви чуєте з дитинства. Англійська була третьою мовою Джозефа Конрада. Багато цікавинок, які він їй надав, були, без сумніву, марковані його рідною польською мовою. А як же щастить письменнику, який виріс в Ірландії! Тамтешня англійська вкрай оригінальна та мелодійна. Сам я виріс в Індіанополісі, де звичайна мова звучить як стрічкова пилка, що ріже оцинковану жерсть, а її лексика оздоблена так само, як і розвідний ключ.

У найвіддаленіших районах гірської системи Аппалачі діти й досі чують пісні та вирази Єлизаветинської епохи. Багато американців зростають, чуючи мову, відмінну від англійської, або такий її діалект, що незрозумілий для більшості населення Штатів.

Кожен з різновидів мови прекрасний, як і кожен з різновидів метеликів. Якою б не була ваша рідна мова, ви маєте оберігати її як зіницю ока. Якщо це нестандартна англійська, яка просочується на загальноприйняту, то результат приємно вражає, ніби напрочуд гарна дівчина, одне око якої зелене, а інше — блакитне.

Не тільки я, а, здається, й інші довіряють моїм рукописам більше, коли їхня мова нагадує мову Індіанополісу, місця, звідки я родом. Який же інший варіант? Найпропагованіший вчителями і який, без сумніву, вплинув і на вас — писати як культурні англійці минулого або позаминулого століть.

6. Чітко висловлюйте те, що маєте на увазі

Раніше мене дратували вчителі, які закликали до цього, але наразі я змінив свою думку. Зараз я розумію, що всі чудові античні праці, з якими я порівнював власні, були такі не через свою старовинність чи інакшість, а через те, що в них чітко була виражена ідея автора. Мої вчителі бажали, щоб я писав до діла, завжди обираючи найвлучніші слова і пов'язуючи їх таким чином, аби не залишалося місця для двозначності; щоб усе підходило так чітко, як одна деталь автомобіля підходить до іншої. Урешті-решт мої вчителі не прагнули перетворити мене на англійця. Вони сподівалися, що я стану зрозумілим і мене зрозуміють. Саме тоді зійшла нанівець моя мрія робити зі словами те, що Пабло Пікассо робив з фарбою, а численні виконавці джазу — з музикою. Якщо я порушу всі правила пунктуації, надам словам незрозумілих значень та безладно поєднаю все це — то мене просто не зрозуміють. Саме тому, якщо ви хочете сказати те, що вартує уваги, та бути сприйнятим, вам також краще уникати стилю Пікассо чи джазових виконавців.

Читачі хочуть, щоб наші сторінки були такими, до яких вони вже звикли. Чому? Тому що вони виконують важку роботу і потребують якомога більше нашої допомоги.

7. Подумайте про читачів

Вони мають поєднати докупи тисячі маленьких позначок, розміщених на аркуші, та миттєво їх зрозуміти. Вони мусять читати, а це надзвичайно складне мистецтво. Насправді ж більшість людей так і не опанували його, не дивлячись на дванадцять шкільних років.

Нам слід визнати, що стилістичні варіанти, до яких можуть вдатися письменники, не є ані численними, ані хитромудрими. Це пояснюється тим, що читачі є менш здібними митцями. Наша аудиторія вимагає, щоб ми і самі були співчутливими та терплячими читачами, які завжди готові простити та пояснити, у той час як ми хотіли б здійснитися над натовпом та «заливатися солов'ям».

Це і є погана новина. Натомість гарна полягає в тому, що в нас, американців, виключна конституція, яка дозволяє писати будь-що без страху бути покараним. Отже, вибір найважливішого елементу стилю нічим не обмежений.

8. Для детальніших порад

Для ознайомлення з літературним стилем у вужчому сенсі, у більш технічному, я рекомендую вашій увазі книгу *The Elements of Style*, by William Strunk, Jr. and E.V. White. Останній, безсумнівно, один з найвидатніших літературних стилістів нашої батьківщини.

Вам слід також усвідомити, що нікого не хвилювало б те, наскільки добре чи погано висловився Mr. White, якби він не мав таких вдалих ідей.

Підсумок:

- 1. Знайдіть тему, яка вас цікавить**
- 2. Не пишіть нісенітниці, які не мають жодної мети**
- 3. Не ускладнюйте**
- 4. Скорочуйте сміливіше**
- 5. Звучіть природньо**
- 6. Чітко висловлюйте те, що маєте на увазі**
- 7. Подумайте про читачів**

(взято з: *How to Use the Power of the Printed Word*, Doubleday)